

Số: /HD-UBND-NN&MT

Vĩnh Trụ, ngày tháng 5 năm 2026

HƯỚNG DẪN

Biện pháp diệt chuột, quản lý lúa cỏ, cỏ dại, ốc bươu vàng và một số dịch hại đầu vụ Mùa 2026.

Hiện tại nguồn chuột, hạt lúa cỏ, cỏ dại, ốc bươu vàng ... trên đồng ruộng nhiều; thời gian chuyển tiếp gieo, cấy lúa từ vụ Xuân qua vụ Mùa rất ngắn vì vậy để chủ động phòng, trừ tốt các đối tượng dịch hại trên cho sản xuất lúa vụ Mùa. UBND xã hướng dẫn Biện pháp diệt chuột, quản lý lúa cỏ, cỏ dại, ốc bươu vàng và một số dịch hại đầu vụ Mùa 2026, cụ thể như sau:

I. CHUỘT HẠI

1. Bố trí thời vụ tập trung: gieo, cấy các giống lúa có thời gian sinh trưởng tương đồng trên cùng 1 cánh đồng.

2. Xây dựng kế hoạch tổ chức diệt chuột phù hợp với điều kiện thực tế tại từng HTX. Tập trung vào các thời điểm quan trọng:

- **Đợt 1:** Giai đoạn lấy nước, làm đất - trước gieo cấy (*theo tiến độ lấy nước, làm đất của từng xứ đồng*). Đánh chuột trên diện rộng. Chuột tập trung lên vệ đường giao thông, kênh dẫn nước chính cấp 1, 2; các gò, bờ cao, bãi hoang, vườn cây quanh đồng và những chân đất cốt cao trồng cây màu... Huy động nhân lực đánh chuột triệt để, để diệt nguồn chuột bố mẹ. Kết hợp nhiều biện pháp diệt chuột cả biện pháp phi hoá học và hoá học:

+ Vệ sinh đồng ruộng: Phát quang cây bụi trên đồng ruộng, làm sạch cỏ dại ở trên và ven bờ, cỏ dại, bèo sen trên các bờ mương máng ... để hạn chế nơi cư trú, sinh sống thuận lợi của chuột và tăng hiệu quả của các biện pháp khác (*tiến hành trước khi đặt mồi bả*).

+ Đặt mồi bả. Đánh cuốn chiếu từng xứ đồng theo lịch lấy nước, làm đất đến trước gieo cấy đặc biệt các nơi chuột đã gây hại ở vụ Xuân. Khuyến cáo sử dụng một trong các loại thuốc sau: Racumin 0.75TP; Gimlet 800SP, 0.2GB; Antimice 0.006GB, 3DP; Cat 0.25WP; Forwarat 0.005% wax; Diolf 5DP; Linh miêu 0,2GR ...

+ Để tăng hiệu quả diệt chuột và bảo vệ môi trường nên kết hợp đánh bắt thủ công. Cụ thể kiểm tra kết quả sau khi kết thúc đợt đặt mồi bả 5-7 ngày, nếu nguồn chuột còn nhiều thì tiếp tục phát động đánh bắt thủ công hoặc sử dụng biện pháp hóa học tiếp tùy theo điều kiện cụ thể của từng địa phương.

(*Đây là đợt phòng trừ chuột có hiệu quả cao nhất trong vụ*).

- **Đợt 2:** Giai đoạn gieo cấy xong - đẻ nhánh. Thời kỳ này nguồn thức ăn cho chuột trên đồng vẫn còn khan hiếm, đánh chuột bằng mồi bả thuốc còn có hiệu quả.

+ Đây là thời điểm đã gieo cấy xong. Có thể huy động lao động trong khu nông thôn để tổ chức diệt chuột thủ công. Phát động các đợt diệt chuột thủ công trên diện rộng để tiêu diệt nguồn chuột đặc biệt chú trọng các vùng lân cận ven làng, khu dân cư, trường học, bệnh viện, trạm xá, nghĩa trang ...

+ Kết hợp đặt mồi bả ở những nơi thấy vết chân chuột đi lại và gây hại.

- **Đợt 3:** Giai đoạn lúa làm đòng - trổ, chỉ khuyến cáo đánh chuột bằng các biện pháp thủ công, sử dụng bẫy sập bán nguyệt ... vì giai đoạn này chuột chủ yếu cắn phá do mài răng là chính, không ăn mồi bả.

*** Lưu ý:**

- Nghiêm cấm việc sử dụng điện để bẫy chuột. Cần kết hợp diệt chuột ngoài đồng, ven làng với việc diệt chuột trong khu dân cư, trong các hộ gia đình.

- Trong quá trình sử dụng thuốc diệt chuột, đặt bả thuốc cần tuân thủ các qui định sau:

+ Sử dụng bả, thuốc trong danh mục thuốc BVTV được phép sử dụng tại Việt Nam; tuân thủ nghiêm ngặt an toàn. Đọc kỹ hướng dẫn khi sử dụng và sử dụng theo nguyên tắc 4 đúng, trong đó chú ý:

Tỷ lệ trộn thuốc với mồi, lượng sử dụng trên đơn vị diện tích theo hướng dẫn của từng loại bả, thuốc; bả, thuốc được chia thành những phần nhỏ đặt liên tục trong 3 - 6 đêm (*khoảng 5 - 10m đặt 1 mô bả, mỗi mô 15 - 30g, những nơi nhiều chuột có thể tăng mật độ rải mồi*); tập trung đặt bả tại cửa hang, bờ đê, bờ lớn (*bờ mương, bờ vùng...*), gò đồng, vườn cây, nghĩa trang, nơi chuột cư trú, nơi có vết chân chuột đi lại, nơi chuột đang phá hại,...vào lúc chiều mát, kết thúc trước khi trời tối (*không để ánh sáng chiếu trực xạ*), trời không mưa, hoặc cho bả, thuốc vào túi nilon nhỏ (*hở một đầu*) để tránh rửa trôi thuốc do mưa, sương.

Không đặt mồi bả ở những bờ nhỏ không có chuột cư trú, đi lại hiệu quả kém (*ở các bờ có chiều rộng dưới 30cm*).

Những nơi thấy hiện tượng chuột ít ăn mồi bả cần luân chuyển các loại thuốc và mồi đã sử dụng để có hiệu quả cao.

Khi sử dụng bả, thuốc phải có dụng cụ bảo hộ lao động; dùng muồng để lấy bả, thuốc thay cho dùng tay trần; các vật liệu dùng để lót bả, thuốc đồng nhất với môi trường.

Không đặt bả gần nguồn nước sinh hoạt, trong chuồng trại chăn nuôi.

+ Trước khi sử dụng các biện pháp hoá học cần thông báo rộng rãi cho người dân xung quanh vùng biết, cần phải nhốt gia súc, gia cầm cho tới khi vệ sinh

sạch sẽ nơi đặt mồi, thu nhặt chuột chết, mồi thừa và chôn lấp để đảm bảo vệ sinh. Cần giám sát chặt chẽ việc đặt mồi và thu mồi.

II. LÚA CỎ

Để quản lý hiệu quả, tại những xứ đồng đã xuất hiện lúa cỏ đề nghị các HTX nông nghiệp áp dụng tổng hợp các biện pháp và thực hiện liên tục trong một số vụ sản xuất để đảm bảo hiệu quả phòng trừ cao.

1. Biện pháp canh tác

- Chọn giống lúa đảm bảo chất lượng:

Sử dụng giống lúa đạt tiêu chuẩn về chất lượng, không để giống trên những ruộng bị nhiễm lúa cỏ từ vụ trước gieo cấy cho vụ sau.

- Chuyển đổi phương thức gieo cấy:

Những vùng có tỷ lệ nhiễm lúa cỏ cao cần tiến hành chuyển đổi phương thức gieo sạ sang phương thức cấy (cấy tay, cấy máy); giữ mực nước thường xuyên trong ruộng từ 1-3 cm cho lúa sau khi gieo cấy đến khi kết thúc đẻ nhánh hữu hiệu để hạn chế lúa cỏ nảy mầm và phát triển. Hoặc luân canh lúa với cây trồng khác như dưa chuột, bầu bí, ngô, lạc ... để dễ dàng nhận biết, loại bỏ hầu hết lúa cỏ sau 1-2 vụ.

- Phòng, trừ lúa cỏ khi làm đất:

Khi cho nước vào ruộng để làm đất cần đặt lưới chắn hạt lúa cỏ tại đầu đường dẫn nước vào ruộng; nếu có hạt lúa cỏ, hạt thóc lép, lửng trôi dạt vào góc ruộng thì tiến hành vớt đem ra khỏi ruộng và tiêu hủy.

Đối với những ruộng bị nhiễm nặng lúa cỏ: Khoanh vùng, lấy nước sớm và tiến hành lồng bừa nông, san phẳng ruộng rồi rút cạn nước ruộng (như gieo mạ) để như lúa cỏ nảy mầm. Khi cây lúa cỏ có khoảng 3 lá tiến hành lấy nước cày lật úp, làm đất nhuyễn để diệt lúa cỏ.

2. Biện pháp thủ công

Thường xuyên nhổ bỏ, cắt các bông lúa cỏ lẫn tạp khi chưa chín đem tiêu hủy để hạn chế nguồn lúa cỏ lây lan cho vụ sau. Việc nhổ bỏ, tiêu hủy lúa cỏ tập trung vào các thời điểm sau:

- Giai đoạn lúa đẻ nhánh - phân hóa đòng: Đối với lúa cấy hoặc sạ hàng: nhổ bỏ lúa cỏ mọc ngoài khóm, ngoài hàng lúa. Đối với lúa gieo sạ tay: Đi theo từng lối hoặc băng, quan sát kỹ và nhổ bỏ những cây lúa có đặc điểm khác với giống lúa trồng về kiểu hình (màu sắc thân, màu sắc lá, chiều cao cây, góc lá, độ rộng phiến lá...).

- Khi lúa giai đoạn đòng - ngâm sữa: Phát động nông dân cắt các bông lúa cỏ khi mới trổ - ngâm sữa, tránh rơi vãi hạt, đem tiêu hủy; không được để lúa cỏ trên ruộng, bờ ruộng hoặc vớt xuống kênh mương.

3. Biện pháp sinh học

- Khi gặt xong có thể đưa vọt vào ruộng để ăn các hạt lúa rụng trên ruộng trong đó có cả hạt lúa cỏ.

- Những ruộng nhiễm nặng lúa cỏ không cho thu hoạch cần tiêu hủy toàn bộ ruộng (bằng cách cắt cho gia súc ăn hoặc cày vùi), chậm nhất trước khi những bông lúa cỏ trở đầu tiên vào giai đoạn ngâm sữa. Khi cày vùi có thể sử dụng các chế phẩm vi sinh AT-YTB, Sumitri, Trichoderma ... để nhanh phân hủy rơm rạ và cả hạt lúa cỏ.

III. CỎ DẠI

Để hạn chế cỏ dại ngay từ đầu vụ cần làm đất kỹ, thu dọn hết cỏ dại, san phẳng ruộng trước khi sạ, cấy. Giữ mực nước trong ruộng thích hợp (1-3cm) ở thời gian sau khi lúa mới cấy đến đẻ nhánh. Đối với những chân ruộng thường xuyên xuất hiện cỏ dại hướng dẫn sử dụng thuốc để phòng trừ. Lựa chọn thuốc tiền nảy mầm hoặc hậu nảy mầm sớm xử lý sau khi sạ, cấy 0-15 ngày tùy theo đặc điểm của từng loại thuốc:

- Đối với lúa sạ sử dụng các loại thuốc nhóm tiền nảy mầm như: Prefit 300EC; Sofit® 300EC; Starfit 300EC; Acofit 300EC; Chani 300EC...

- Đối với lúa cấy chủ yếu sử dụng các loại thuốc hậu nảy mầm sớm như: Fenrim 18.5WP; Grass super 10OD; Topshot® 60OD; Startup 450SC; Ankill A 40WP; Push 330EC...

Sử dụng thuốc theo nguyên tắc 4 đúng đặc biệt ở tuổi cây lúa sau gieo sạ, độ ẩm mặt ruộng, mực nước khi xử lý.

* **Lưu ý:** Những chân ruộng sau khi xử lý bằng thuốc tiền nảy mầm và hậu nảy mầm sớm nếu hiệu quả kém cần hướng dẫn nông dân xử lý sớm bằng các thuốc hậu nảy mầm. Khi lựa chọn thuốc cần căn cứ vào loại cỏ chiếm ưu thế trên ruộng để chọn thuốc cho phù hợp.

Cụ thể như sau:

+ Đối với ruộng có nhiều cỏ đuôi phụng cần xử lý bằng thuốc có hoạt chất Cyhalofop-butyl (Linhtrơ 200EW, Anstrong 10EC, Cyhany 250EC, Nixcher 200EC, Slicesusamy 200EC,...).

+ Ruộng có nhiều cỏ lồng vực nên sử dụng thuốc có hoạt chất Quinclorac (Ankill A 40WP, Pitagor 550WP, Siftus 500WP,...).

+ Đối với ruộng có nhiều cỏ chác lác, lá rộng nên sử dụng thuốc có hoạt chất Bentazone: Basagran 480SL, Startup 450SC, Cambio Pro 460SL,...

IV. ỐC BƯƠU VÀNG

- Phát động nông dân tự thu gom trên ruộng nhà mình, thu gom tập thể trên mương, máng. Dùng lưới chắn các cống, chổ lấy nước vào ruộng để ngăn không

cho ốc từ mương máng chính vào khu đồng và vào ruộng; ngoài ra đối với lúa sạ cần lên luống để ốc tập trung vào các dẫn thoát nước để thu gom.

- Hướng dẫn dùng thuốc hóa học khi mật độ ốc cao, ốc tuổi nhỏ không thể bắt bằng tay. Hướng dẫn sử dụng bằng một trong các loại thuốc như: Boxer 15GR, Bolis 12GB, Starpumper 800WP, Vịt Đỏ 256EW, Oc clear 700WP, Pazol 700WP, Ac-snailkill 700WP, VT- dax 700WP; Oxdie 702WP... liều lượng theo hướng dẫn của nhà sản xuất. Khi phun hoặc rắc thuốc mực nước duy trì < 3cm.

- Thuốc trừ OBV rất độc đối với động vật thủy sinh nên việc diệt OBV phải dùng biện pháp thủ công là chính. Không phun thuốc gần khu vực nuôi trồng thủy sản.

V. MỘT SỐ ĐỐI TƯỢNG SINH VẬT GÂY HẠI KHÁC TRÊN MẠ MÙA 2026

- Chỉ đạo phun thuốc trừ rầy lưng trắng cho 100% diện tích mạ trước cây 2 đến 3 ngày ở những vùng đã từng bị bệnh virus lùn sọc đen. Sử dụng một trong các loại thuốc như: Chess® 50WG; Midan 10WP; Daran-HB 250WP; Ramsuper 75WP; Pexena® 106SC ... liều lượng theo hướng dẫn của nhà sản xuất.

- Điều tra cụ thể mật độ sâu cuốn lá nhỏ, sâu đục thân 2 chấm trên mạ, hướng dẫn phun trừ khi mật độ sâu cuốn lá nhỏ ≥ 50 con/m², sâu đục thân 2 chấm $\geq 0,5$ ổ trứng/m². Sử dụng một trong các loại thuốc như Voliam targo 063SC; Prevathon® 200SC; Incipio® 200SC; Chlorferan 240SC; Enasin 32WP... liều lượng theo hướng dẫn của nhà sản xuất.

VI. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Phòng Nông nghiệp và Môi trường

- Theo dõi chặt chẽ tình hình sản xuất, thường xuyên kiểm tra, giám sát, đôn đốc công tác diệt chuột, quản lý các dịch hại khác... của các HTX nông nghiệp trên địa bàn xã .

- Chỉ đạo, hướng dẫn các HTX nông nghiệp, thôn thành lập các tổ, đội diệt chuột hoặc ký hợp đồng với các công ty cung cấp dịch vụ diệt chuột đảm bảo hoạt động liên tục trong suốt vụ sản xuất.

- Tổng hợp kết quả thực hiện báo cáo UBND xã, Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh.

2. Trung tâm Dịch vụ sự nghiệp công

Phối hợp với Phòng Nông nghiệp và Môi trường, các HTX Nông nghiệp thường xuyên tuyên truyền về các đợt diệt chuột; hướng dẫn các biện pháp quản lý các đối tượng dịch hại khác trên lúa... hiệu quả.

3. Các HTX Nông nghiệp, các thôn

- Tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền về mối nguy hại của chuột, hướng dẫn các biện pháp diệt chuột an toàn, hiệu quả; vận động người dân tích cực

hướng ứng tham gia chiến dịch diệt chuột, phòng trừ các đối tượng dịch hại khác để bảo vệ sản xuất.

- Thành lập các tổ, đội diệt chuột hoặc ký hợp đồng với các công ty cung cấp dịch vụ diệt chuột đảm bảo hoạt động liên tục trong suốt vụ sản xuất.

- Báo cáo những khó khăn, vướng mắc phát sinh về UBND xã (qua Phòng Nông nghiệp và Môi trường) để kịp thời giải quyết.

Trên đây là Hướng dẫn Biện pháp diệt chuột, quản lý lúa cỏ, cỏ dại, ốc bươu vàng và một số dịch hại đầu vụ Mùa 2026, Ủy ban nhân dân xã yêu cầu các cơ quan, đơn vị liên quan, các HTX Nông nghiệp, các thôn trên địa bàn căn cứ thực hiện./.

Nơi nhận:

- TTĐU, TTHĐND xã;
- Lãnh đạo UBND xã;
- Chi cục TT&BVTV;
- Phòng NN&MT;
- Trung tâm DVSNC; (*để tuyên truyền, thực hiện*)
- Các HTX NN;
- Các thôn;
- Lưu: VT, NN&MT.

(để báo cáo)

**TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Nguyễn Ngọc Khánh